

Ayúúlóól Semwaay Leyir Olighát me Ilól Imwal Rághefish

Emmwel ubwe aililis reel ayúúghúl semwaay reel yaal tééló!

- E maamaaw ilighimw le fiiyoowagháli semwaay ngáre e ghow nenne, ukki mwóghut fetál, me e ghatsh yóómw mamma.
- Mille ttow merel dokto nge sáfeyal semwaay iye e nngaw ngáli ilighimw nge emmwel ubwe ghi semwaay ló rel ngare usu ttow. Maleghól, tuufey, me aramas kkewe eyoor semwaayiir me ese maamaaw ilighiir nge emmwel ussóbaw asemwaayiir ngáre ulo óroor igha use semwaay.

Germs e toolong llól ilighimw ngare eyoor meta u amwóghuti inamwo ngare kosas ngare pwóó nge uwa amwóghuti ófongomw, bworóusomw, ngááschemw, rubw iye esaal mwóóló, me bwal llól ngasangasómw.

Germs e nisitaai aramas kkewe reghal kkáyil semwaay. Ngare u kkáschigh me u meefi tchow, mille llól ilighimw iye eghal fiiyoowagháli semwaay essóbaw ghi maamaaw. Ngare usaal bwughi ttow merel dokto ebwe ghi mescherágh ubwe ghola semwaay ikka aweey measles, hepatitis, me whooping cough.

Emmwel sibwe ayúúló semwaay reel:

- Amwala me aghasaghasa ghatchúw iya me inamwo ileeta me iya e nisita.
- Susuul asammwóscho me aghatchú yááyáá móókkinaal ventilation bwe ebwe asarama, afiliyáng me atowowu germs.

Akkáaw fáarághil yaal tééló germs nge:

- Wóól "lómposó" me sponge iye ara yááyá
- Ngare aw yááyá fengal mwungo nge aramas we ese talú paayúl igha e mmwusilong llól paayúl
- Llól tchaal aramas iye eyoor semwaayil tchaal
- Llól yááng

Germs e nisita aramas ikka ese maamaaw ilighiir ebwe fiiyoowaghali.

Germs e nisita ebwe tééló - igha e eyoor iye mwungo me eghal tchogh.

Germs nge emmwel ebwe tééló wóól lamaasal ghasiila, ghilas, me bwal llól fárewa.

Mwirilóól yaal germs tééló, nge ara mweteló llól eew lugóót bwe rebwe ghut eschay iye rebwe tééló wóól.

Akkáaw faisúl yaal tééló germs:

- Áát iye semwaay nge e isáilong toys llól ngááschel.
- Germs eghal yálow mellól ngááschemw me ófongomw ngáre u lallaw me mmwusi bwal ngáre u kkapas me kkéél.
- Uló kkómmwun nge uwa lighitaló germs wóól toilet lever.

Emmwel sibwe ayúúló semwaay ngare si ayúúló germs le tééló.

Akkáaw fáarághil sibwe ayúúló germs:

- Mmwusilong llól paayúl mwóngóogh.
- Bwalúw ghilaas.
- Talú paay bwe ebwe rosoló germs sáangi igha usu talú nge uwa amwóghuti asam ngáre wóól mwungo iye sibwe amworosa.
- Ngáre féleér CDC, yááyá mask. Bwal oli-ghát iye a ruwoow ráághiiir nge emmwel rebwe yááyá mask. Ngáre alongeer aramas re yááyá mask, ebwe ghi téétiw yaal tééló respiratory disease.



Infectious disease nge e bwel sáangi germs. Mille ikka bacteria me virus nge tapalal germs iye asemwaayúr olighát llól leeliyár olighát me imwal rághefish. Eew iital germs nge microbes.

